

KONCEPCE RODINNÉ POLITIKY KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE 2020 – 2023

Srpen 2019

Obsah

Úvod	3
ANALYTICKÁ ČÁST	4
I. Demografická analýza	4
1 Charakteristika Královéhradeckého kraje	4
2 Situace rodin v Královéhradeckém kraji.....	5
2.1 Počet obyvatel a věkové složení.....	6
2.2 Stárnutí populace v Královéhradeckém kraji	8
2.3 Plodnost a porodnost v Královéhradeckém kraji	10
2.4 Sňatečnost v Královéhradeckém kraji	11
2.5 Rozvodovost v Královéhradeckém kraji	13
2.6 Registrovaná partnerství	15
2.7 Struktura domácností.....	16
2.8 Situace na trhu práce	19
2.9 Situace dětí žijících mimo vlastní rodinu	23
2.9.1 Děti odebrané z péče rodičů	23
2.9.2 Náhradní rodinná péče	24
II. Kvalitativní výzkum – „Potřeby rodin a seniorů v Královéhradeckém kraji“	32
III. SWOT analýza - rodinná politika a podpora rodin a seniorů z pohledu kraje	33
STRATEGICKÁ ČÁST	36

Úvod

„Čerstvě narozený človíček je naprosto bezbranným a na péči blízkých plně odkázaným stvořením, před kterým stojí velký úkol. Neočekává se od něho totiž nic jiného, než že vyroste v dospělého člověka, který se dokáže postarat nejenom o sebe, ale také o svoji rodinu a převezme i díl odpovědnosti za obec či stát. Dobrá, funkční rodina je místo, kde se dítě učí spolupráci, sounáležitosti, vzájemné pomoci, toleranci i soucitu. Toto poslání rodiny je nenahraditelné, bohužel však často bývá nedoceňováno.“
Ing. Vladimír Derner, náměstek hejtmána Královéhradeckého kraje odpovědný za oblast sociálních věcí (z úvodníku Časopisu RODINKA, 1/2019)¹

Představujeme Vám dokument, zabývající se rodinnou politikou, který nese název Koncepce rodinné politiky Královéhradeckého kraje na období let 2020 – 2023 (dále jen Koncepce). Koncepce navazuje na tyto dokumenty:

- **Programové prohlášení Rady Královéhradeckého kraje pro období 2016 – 2020** - kde je definován závazek v podobě podpory rodiny a prorodinných aktivit,
- **Koncepce rodinné politiky Královéhradeckého kraje 2012 - 2016**, historicky první koncepční dokument v oblasti rodinné politiky, schválilo Zastupitelstvo Královéhradeckého kraje dne 26. ledna 2012. Hlavním cílem přijaté koncepce bylo v první řadě ukotvit rodinnou politiku jako jednu z plnohodnotných regionálních politik, která bude cíleně rozvíjena.
- **Koncepce rodinné politiky Královéhradeckého kraje pro období 2017 – 2020**, Navazující koncepční dokument, byla dokladem toho, že rodinná politika je i nadále pro Královéhradecký kraj prioritou.

Rodinná politika je klíčová pro zvládnání demografických proměn a udržení stabilní soudržné české populace. Koncepce rodinné politiky reaguje opatřeními zejména na demografické a společenské proměny.

Pod pojmem „funkční rodina“ se rozumí rodina plnící své základní přirozené funkce, tj.:

- biologicko-reprodukční,
- socializační,
- sociálně-ekonomickou,
- regenerační a podpůrnou, neboli emocionálně-stabilizační.

Bez fungující rodiny, realizující své základní funkce, je ohrožena samotná existence společnosti.

Cílem Koncepce je zajistit kontinuitu podpory rodiny, a to také širší rodiny, tzn. včetně seniorů, na regionální úrovni. Koncepce určuje směr, kterým se bude podpora rodiny na úrovni kraje v následujících letech ubírat.

Opatření Koncepce míří především na podporu funkčních rodin a seniorů a na podporu rodin se specifickými potřebami.

Koncepce podléhá schválení Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje. Kompetence k aktualizacím Koncepce je svěřena Radě Královéhradeckého kraje, která schvaluje rovněž tzv. roční realizační plány Koncepce, jež jsou nástrojem naplňování jejích cílů a opatření.

¹ ČASOPIS RODINKA, MK ČR E 18929 • Číslo 01/2019 • Hradec Králové • Vedoucí vydání: Hedvika Peremská

ANALYTICKÁ ČÁST

I. Demografická analýza

1 Charakteristika Královéhradeckého kraje

Královéhradecký kraj leží v severovýchodní části Čech. Hranici kraje tvoří z více než jedné třetiny státní hranice s Polskem v délce přibližně 208 km. Se sousedními Libereckým a Pardubickým krajem tvoří oblast Severovýchod, která patří mezi tři největší oblasti v republice jak rozlohou, tak počtem obyvatel. Posledním sousedem je kraj Středočeský. Krajská metropole Hradec Králové je od hlavního města Prahy vzdálená 112 km.

Území kraje je tvořeno pěti okresy - Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov (po provedené reformě státní správy od 1. 1. 2000). V Královéhradeckém kraji bylo k 1. 1. 2003 zřízeno 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 35 správních obvodů obcí s pověřeným úřadem. Pověřené obecní úřady spravují obce v území, které je skladebné do okresů i do správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

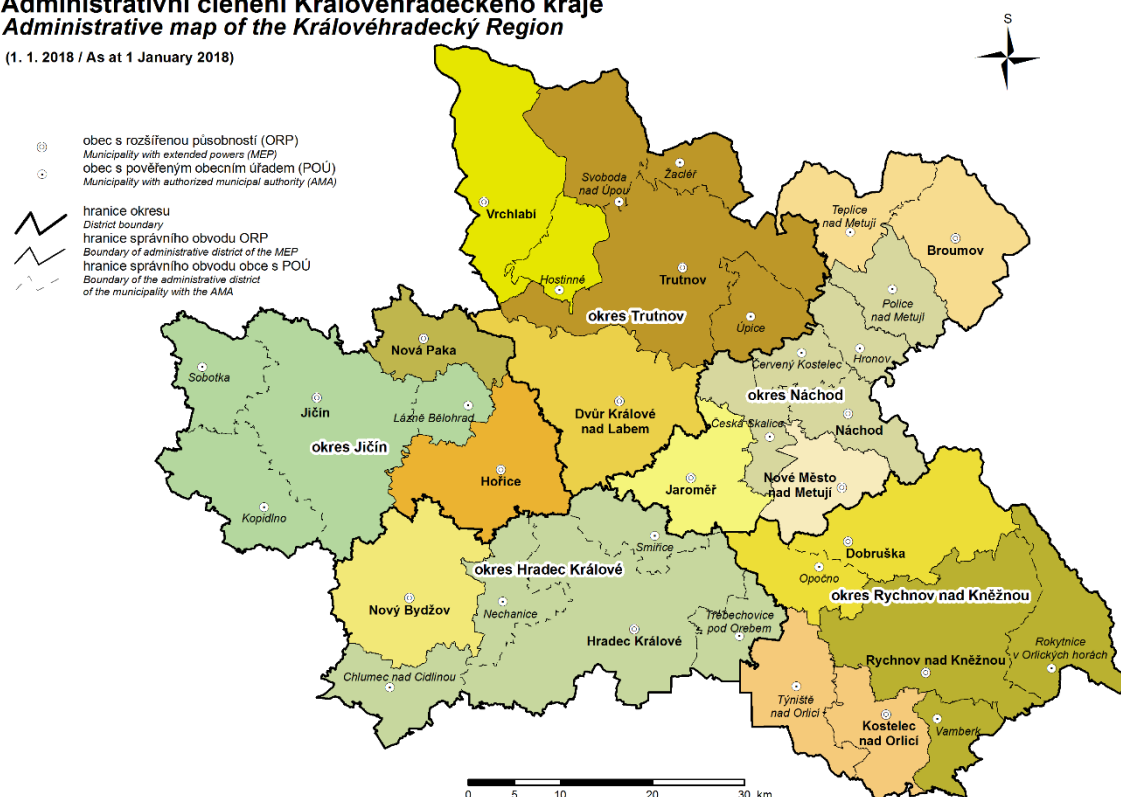
Ke konci roku 2017 měl Královéhradecký kraj celkem **551 089 obyvatel**, což je 5,2 % celkového počtu obyvatel České republiky. Nejlidnatějším okresem je okres Hradec Králové s necelými 163 tisíci osobami. Naopak populačně nejmenší se 79 tisíci obyvateli je okres Rychnov nad Kněžnou a Jičín.

Na území kraje je celkem **448 obcí**, z nichž k 31. 12. 2017 mělo **48 statut města** a 12 statut městyse. Podíl městského obyvatelstva dosáhl celkem 66,5 %. Hlavním centrem kraje je statutární město Hradec Králové s 92 917 obyvateli, druhým největším městem s 30 577 obyvateli je město Trutnov. Nejméně urbanizován je okres Jičín, kde žije i nejvíce obyvatel v obcích do 500 obyvatel (více než pětina). V kraji činil tento podíl 12,4 % obyvatel. Průměrná rozloha obce je 1 062 ha a průměrný počet obyvatel v obci dosáhl 1 230 osob.

Mapa č. 1 Administrativní členění Královéhradeckého kraje na obce s rozšířenou působností a na obce s pověřeným obecním úřadem²

Administrativní členění Královéhradeckého kraje Administrative map of the Královéhradecký Region

(1. 1. 2018 / As at 1 January 2018)

2 Situace rodin v Královéhradeckém kraji

Rodiny v Královéhradeckém kraji, stejně jako v celé České republice, prochází za poslední desetiletí velkými změnami.

Celková struktura českých rodin a domácností se mění. **Roste podíl jednočlenných domácností**, když v roce 2018 jejich podíl byl 28,7 % a v roce předchozím pouze 28,3 %. Snižuje se počet dětí v rodině. V roce 1991 byl **podíl bezdětných** domácností 44 %, v roce 2011 to bylo již 56,5 % a v roce 2018 67,1 %. Naopak vzrostl podíl domácností se dvěma dětmi a poklesl s více než dvěma dětmi. V roce 2018 žilo v ČR 32,9 % domácností s vyživovanými dětmi, přičemž téměř polovina (48,3 %) těchto rodin má jen jedno dítě, dvě děti jsou ve 42,9 % rodin, tři děti v 7,4 % rodin a 4 a více dětí v 1,4 % rodin.³

² Statistická ročenka Královéhradeckého kraje – 2018, Mapy a kartogramy: Administrativní členění Královéhradeckého kraje [online]. Praha: Český statistický úřad, Aktualizováno dne 28. 12. 2018. [cit. 21. 6. 2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61291156/33008918a.png/2fcebe97-aeaa-40bb-8170-a021cdc953c1?version=1.1&t=1545377135745>

³ Příjmy a životní podmínky domácností – 2018. ČSÚ [online]. Aktualizováno dne 5. 6. 2019 [cit. 11. 6. 2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/prijmy-a-zivotni-podminky-domacnosti-kf03f95ff5>

2.1 Počet obyvatel a věkové složení

Královéhradecký kraj bude mít i v polovině století půl miliónu obyvatel, jak se zjistilo z nejnovější demografické projekce.

Počet obyvatel se v Královéhradeckém kraji během prvního čtvrtletí 2019 opět snížil důsledkem přirozeného úbytku obyvatelstva, ve všech okresech kraje více obyvatel zemřelo, než se narodilo. Migrační saldo dosáhlo v kraji kladné hodnoty, pouze v jednom z pěti okresů kraje byl zaznamenán úbytek obyvatel stěhováním. Relativní počet uzavřených sňatků byl mezi ostatními kraji ČR nejnižší. Podle výsledků předběžné statistické bilance dosáhl počet obyvatel Královéhradeckého kraje k 31. 3. 2019 celkem 550 917 osob, z toho 279 313 žen, tj. 50,7 %.

V žádném okrese kraje nebylo v prvním čtvrtletí roku 2019 zaznamenáno více narozených než zemřelých. **Důsledkem stěhování se počet obyvatel v kraji zvýšil o 102 osob.**⁴

Královéhradecký kraj má nejstarší obyvatelstvo mezi kraji České republiky. Ke konci roku 2017 měl mezi kraji nejvyšší podíl obyvatel ve věku nad 65 let (20,7 %) a nejnižší podíl obyvatel ve věku 15–64 let (63,9 %). Podílem dětí 15,2 % (věková skupina 0–14 let) zaujal kraj prostřední příčku.

Průměrný věk 42,5 let je mezi kraji nejvyšší. Věkové složení charakterizuje průměrný věk obyvatel, který ke konci roku 2017 dosáhl již 42,5 let, u mužů 41,4 let a u žen 44,4 let. Průměrný věk v kraji dlouhodobě převyšuje celorepublikový průměr (o 0,7 p. b. v roce 2017) i podle pohlaví. V okresním pohledu je nejvyšší průměrný věk v okrese Hradec Králové 43,1 let a naopak nejnižší v okrese Rychnov nad Kněžnou 42,3 let. Nárůst průměrného věku je v posledních letech o dvě desetiny ročně.⁵

Níže uvedená **Tabulka č. 1** ukazuje na počty obyvatel v letech 1961 – 2017 v Královéhradeckém kraji a jeho jednotlivých okresech a ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností.⁶

⁴ *Aktuality: Královéhradecký kraj měl k 31. 3. 2019 celkem 550 917 obyvatel – 2019.* ČSÚ [online]. Aktualizováno dne 12. 6. 2019 [cit. 12. 6. 2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xh/kralovehradecky-kraj-mel-k-31-3-2019-celkem-550-917-obyvatel>

⁵ *Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Královéhradeckého kraje – 2017* [online]. Hradec Králové: Český statistický úřad, Zveřejněno dne 31. 8. 2018. Aktualizováno dne 16. 3. 2019 [cit. 12. 6. 2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61312140/33013118a1.pdf/ea05eda3-687f-4c77-be7b-689500b2e1e1?version=1.5>

⁶ *Obce Královéhradecka – 2019.* [online]. Hradec Králové: Český statistický úřad, Zveřejněno dne 29. 3. 2019. [cit. 12. 6. 2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/obce-kralovehradecka-2019>

Tabulka č. 1 Obyvatelstvo v letech 1961 až 2017 (územní struktura k 1. 1. 2019)

Název obce	Počet obyvatel						
	sčítání lidu						stav k 31.12.2017
	1961	1970	1980	1991	2001	2011	
Královéhradecký kraj	540 838	540 337	561 385	552 809	550 724	547 916	551 089
Okresy							
Hradec Králové	138 514	147 481	161 732	162 662	161 178	162 661	163 520
Jičín	87 434	82 515	81 894	78 650	77 761	79 702	79 632
Náchod	113 754	112 131	114 031	111 939	112 714	109 550	110 420
Rychnov nad Kněžnou	77 122	76 751	79 491	78 144	78 294	77 829	78 979
Trutnov	124 014	121 459	124 237	121 414	120 777	118 174	118 538
Správní obvody obcí s rozšířenou působností							
Broumov	18 976	18 382	17 828	17 483	17 684	16 312	16 123
Dobruška	20 708	20 353	20 485	19 858	19 769	19 959	20 183
Dvůr Králové nad Labem	32 039	30 395	30 194	27 724	27 231	26 645	27 081
Hořice	19 816	19 072	19 241	18 424	18 260	18 305	18 441
Hradec Králové	117 352	128 382	143 518	145 619	144 125	145 373	146 131
Jaroměř	20 238	19 270	18 918	18 782	19 174	18 864	19 290
Jičín	53 248	49 145	48 960	46 702	46 207	48 231	47 897
Kostelec nad Orlicí	25 060	25 072	26 013	24 844	24 516	24 628	24 891
Náchod	63 084	62 050	63 270	61 330	61 600	60 384	60 720
Nová Paka	14 370	14 298	13 693	13 524	13 294	13 166	13 294
Nové Město nad Metují	11 456	12 429	14 015	14 344	14 256	13 990	14 287
Nový Bydžov	21 162	19 099	18 214	17 043	17 053	17 288	17 389
Rychnov nad Kněžnou	31 354	31 326	32 993	33 442	34 009	33 242	33 905
Trutnov	65 101	63 997	65 724	65 078	65 172	63 379	63 675
Vrchlabí	26 874	27 067	28 319	28 612	28 374	28 150	27 782

Níže uvedená **Tabulka č. 2** ukazuje nejen na celkové počty obyvatel v jednotlivých krajích, ale i na jejich průměrný věk:⁷

Tabulka č. 2 Počet obyvatel v krajích a okresech České republiky k 1. 1. 2019

Kraj, okres NUTS 3, LAU 1	Počet obyvatel			Průměrný věk		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Česká republika	10649800	5244194	5405606	42,3	40,9	43,7
Kraje (NUTS 3)						
Hlavní město Praha	1308632	638009	670623	41,9	40,5	43,3
Středočeský kraj	1369332	676696	692636	41,2	40,0	42,4
Jihočeský kraj	642133	317268	324865	42,7	41,4	43,9
Plzeňský kraj	584672	290226	294446	42,7	41,5	43,9
Karlovarský kraj	294896	145674	149222	42,9	41,5	44,2
Ústecký kraj	820789	407395	413394	42,0	40,7	43,4
Liberecký kraj	442356	217791	224565	42,1	40,7	43,5
Královéhradecký kraj	551021	271591	279430	43,1	41,6	44,5
Pardubický kraj	520316	257948	262368	42,4	41,0	43,8
Kraj Vysočina	509274	253061	256213	42,8	41,4	44,1
Jihomoravský kraj	1187667	582516	605151	42,4	40,9	43,8
Olomoucký kraj	632492	309620	322872	42,8	41,2	44,3
Zlínský kraj	582921	285883	297038	43,1	41,4	44,7
Moravskoslezský kraj	1203299	590516	612783	42,7	41,1	44,2
Okresy (LAU 1)						
Královéhradecký kraj						
Hradec Králové	163671	79907	83764	43,3	41,7	44,8
Jičín	79782	39639	40143	43,1	41,6	44,5
Náchod	110240	54314	55926	43,1	41,6	44,7
Rychnov nad Kněžnou	79088	39324	39764	42,5	41,2	43,8
Trutnov	118240	58407	59833	43,2	41,7	44,6

2.2 Stárnutí populace v Královéhradeckém kraji

Trend stárnutí populace bude pokračovat i v letech následujících. Dle Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 (Projekce krajů 2013)⁸ by průměrný věk měl činit v Královéhradeckém kraji 46,4 roku v roce 2031, v roce 2051 pak 48,9 roku.

Na trend stárnutí populace a s ním související potřeby v oblasti péče o osoby závislé na péči jiné fyzické osoby reaguje Královéhradecký kraj Strategií Královéhradeckého kraje v oblasti sociálních služeb 2018 – 2026, kterou schválilo Zastupitelstvo Královéhradeckého kraje usnesením č. ZK/9/666/2017 ze dne 4. 2. 2017. V rámci ní pak Střednědobým plánem sociálních služeb Královéhradeckého kraje na období 2018 – 2020, kterou schválilo Zastupitelstvo Královéhradeckého kraje usnesením č. ZK/9/665/2017 ze dne 4. 2. 2017.

⁷ Počet obyvatel v obcích - k 1. 1. 2019. ČSÚ [online]. Zveřejněno dne 30. 04. 2019. [cit. 2019-06-14]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-za0wri436p>

⁸ Projekce počtu obyvatel Královéhradeckého kraje do roku 2050 [online]. Hradec Králové: Český statistický úřad [cit. 18.6.2019]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/projekce_poctu_obyvatel_do_roku_2050

Údaje v níže uvedené tabulce byly extrahovány z kompletní tabulky demografických údajů a srovnání jednotlivých krajů v České republice. Pro srovnání Královéhradeckého kraje byla ponechána Česká republika jako celek a poté Hl. m. Praha:⁹

Tabulka č. 3 Vybrané demografické údaje Královéhradeckého kraje v roce 2017

	Česká republika	v tom kraj	
		Hl. m. Praha	Královéhradecký
Střední stav obyvatelstva	10 589 526	1 286 554	550 848
v tom: muži	5 207 575	625 058	271 154
ženy	5 381 951	661 496	279 694
Stav obyvatel k 31. 12.	10 610 055	1 294 513	551 089
v tom: muži	5 219 791	629 550	271 430
ženy	5 390 264	664 963	279 659
v tom ve věku:			
0–14	1 670 677	201 232	84 982
15–64	6 899 195	850 044	351 888
65 a více	2 040 183	243 237	114 219
z toho ženy ve věku:			
0–14	814 133	97 991	41 365
15–64	3 390 377	424 151	172 357
65 a více	1 185 754	142 821	65 937
Průměrný věk (k 31. 12.)	42,2	41,9	42,9
muži	40,8	40,5	41,4
ženy	43,6	43,3	44,4
Index stáří (65+ / 0–14) (k 31. 12.)	122,1	120,9	134,4
muži	99,8	97,3	110,7
ženy	145,6	145,7	159,4
Sňatky	52 567	6 604	2 669
Rozvody	25 755	2 860	1 343
Narození celkem	114 789	15 378	5 722
v tom: živě	114 405	15 324	5 702
mrtvě	384	54	20
Potraty celkem	35 012	4 200	1 729
z toho umělá přerušeni těhotenství	19 415	2 425	967
Zemřelí celkem	111 443	12 199	5 783
z toho: do 1 roku	304	25	16
do 28 dnů	203	21	11
Přirozený přírůstek/úbytek	2 962	3 125	-81
Přistěhovalí	45 957	37 976	5 125
Vystěhovalí	17 684	27 096	4 759
Přírůstek/úbytek stěhováním	28 273	10 880	366
Celkový přírůstek/úbytek	31 235	14 005	285
Na 1 000 obyvatel středního stavu			
sňatky	5,0	5,1	4,8
rozvody	2,4	2,2	2,4
živě narození	10,8	11,9	10,4
potraty	3,3	3,3	3,1
zemřelí	10,5	9,5	10,5
přirozený přírůstek/úbytek	0,3	2,4	-0,1
přistěhovalí	4,3	29,5	9,3

⁹ Srovnání krajů v České republice – 2018. 4 – Obyvatelstvo. [online]. Český statistický úřad. [cit. 18.6.2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/4-obyvatelstvo-prabaiz95y>

vystěhovalí	1,7	21,1	8,6
přírůstek/úbytek stěhováním	2,7	8,5	0,7
celkový přírůstek/úbytek	2,9	10,9	0,5
Rozvody na 100 sňatků	49,0	43,3	50,3
Potraty na 100 narozených	30,5	27,3	30,2
Umělá přerušení těhotenství na 100 narozených	16,9	15,8	16,9
Mrtvorozenost	3,3	3,5	3,5
Kojenecká úmrtnost	2,7	1,6	2,8
Novorozenecká úmrtnost	1,8	1,4	1,9

2.3 Plodnost a porodnost v Královéhradeckém kraji

V poslední vlně zvýšené porodnosti vrcholil počet živě narozených dětí v Královéhradeckém kraji v roce 2009. V následujících letech se počty živě narozených dětí snižovaly a ani v budoucnu se k hodnotám z let 2007–2009 kraj nepřiblíží. Počty narozených dětí se zvyšovat nebudou.

Tabulka č. 4 Očekávaný pohyb obyvatelstva Královéhradeckého kraje podle projekce

	2 013	2 020	2 030	2 040	2 050
Odhad počtu obyvatel (stav k 31. 12.)	552 327	546 694	535 271	519 202	502 087
Živě narození	5 355	4 738	4 132	4 324	4 040
Zemřelí	5 720	5 739	5 950	6 650	6 572
Přirozený přírůstek	-365	-1 001	-1 818	-2 326	-2 532
Saldo migrace	-254	85	488	622	869
Celkový přírůstek	-619	-916	-1 330	-1 704	-1 663
Porodnost (‰)	9,7	8,7	7,7	8,3	8,0
Úmrtnost (‰)	10,4	10,5	11,1	12,8	13,1
Úhrnná plodnost	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6

Podle výsledků projekce bude **úhrnná plodnost** ve všech krajích ČR dlouhodobě mírně růst. V roce 2012 dosahoval ukazatel úhrnné plodnosti v Královéhradeckém kraji hodnoty 1,46 dítěte na jednu ženu a byl mírně nad celorepublikovým průměrem a očekává se tak i v budoucnu. V roce 2030 bude očekávaná úhrnná plodnost v rozmezí 1,51 dítěte na jednu ženu, do roku 2050 pak vzroste na hodnotu 1,56.¹⁰

2.4 Sňatečnost v Královéhradeckém kraji

V období let 2005 – 2015 vzrostl počet sňatků významněji v roce 2007, následně do roku 2013 počet sňatků klesal, rok 2014 již poznamenal nárůst a v roce 2015 počet sňatků stagnoval.¹¹

Průměrný věk ženichů a nevěst se postupně zvyšuje. Stejně tak průměrný věk ženichů a nevěst při prvním sňatku. V roce 2015 činil průměrný věk ženicha při prvním sňatku 31,7 let (oproti 28,8 letům v roce 2005), zvýšil se tak téměř o 3 roky. Průměrný věk nevěsty při prvním sňatku nevěsty vzrostl o 2,4 roky na 28,9 let oproti roku 2005, kdy činil 26,5 let.¹²

V roce 2017 činil průměrný věk u mužů 32,2 let a u žen 29,8 let, ve srovnání s rokem 2007 byl u ženichů vyšší o 1,0 roku a u nevěst o 1,2 roku. Mezi roky 2007 a 2017 se podíly svobodných zvýšily ve všech věcích, u mužů nejvíce ve věku 38–40 let (o 17 %), u žen ve věku 32–34 let (o 18–19 %). Ve vyšším věku byl nárůst tabulkových podílů svobodných již nižší, což znamená, že dříve odkládaná sňatečnost byla později částečně kompenzována. Ve srovnání s rokem 2007 dosahoval v roce 2017 věkový vrchol prvosňatečnosti sice významně níže, nicméně v roce 2007 byla sňatečnost na lokálním maximu.

¹⁰ *Projekce počtu obyvatel Královéhradeckého kraje do roku 2050* [online]. Hradec Králové: Český statistický úřad [cit. 18.6.2019]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/projekce_poctu_obyvatel_do_roku_2050

¹¹ *Pohyb obyvatelstva – vybrané území Královéhradecký kraj*. [online]. [cit. 18. 6. 2019]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&pvo=DEM05&skupId=546&filtr=G%7EF M%7EF Z%7EF R%7EF P%7E S%7E U%7E3 01_null &katalog=30845&pvo=DEM05&str=v97&c=v3~3 RP2016&u=v97 VUZEMI 100 3085

¹² *Vývoj obyvatelstva České republiky - 2015 (sňatečnost)* [online]. Praha: Český statistický úřad, 3.10.2016 [cit. 16.4.2017]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-obyvatelstva-ceske-republiky>

Průměrný věk ženichů i nevěst při prvním sňatku se však v Královéhradeckém kraji drží pod celorepublikovým průměrem, kdy průměrný věk ženicha, dle tabulky níže č. 5, činil 32,2 a u nevěsty 29,4. (v roce 2017 činil celorepublikový průměrný věk ženicha při prvním sňatku 32,2 let, nevěsty 29,8 let).¹³

Tabulka č. 5 Sňatky podle regionů soudržnosti, krajů a okresů v 1. čtvrtletí 2019¹⁴

Sňatky podle regionů soudržnosti, krajů a okresů v 1. čtvrtletí 2019						
Region soudržnosti, kraj, okres	Celkem	Ženich		Nevěsta		Oba snoubenci svobodní
		1. sňatek	2. a další sňatek	1. sňatek	2. a další sňatek	
Česká republika	3763	2388	1375	2278	1485	1886
region soudržnosti (NUTS 2):						
Praha	488	335	153	293	177	267
Střední Čechy	476	291	185	267	186	221
Jihozápad	448	281	167	268	187	225
Severozápad	428	244	184	235	192	183
Severovýchod	462	287	175	285	191	231
Jihovýchod	595	382	213	391	212	311
Střední Morava	389	269	120	256	144	213
Moravskoslezsko	477	299	178	283	196	235
kraj (NUTS 3), okres (LAU 1):						
Hlavní město Praha	488	335	153	293	177	267
Královéhradecký kraj	165	102	63	103	70	84
Hradec Králové	49	36	13	27	16	29
Jičín	26	13	13	17	17	9
Náchod	36	18	18	25	19	14
Rychnov nad Kněžnou	22	13	9	13	7	12
Trutnov	32	22	10	21	11	20
Poznámka: Sňatky nevěst jsou tříděny podle bydliště nevěsty, ostatní údaje jsou tříděny podle bydliště ženicha.						

¹³ Vývoj obyvatelstva České republiky - 2017 (sňatečnost) [online]. Praha: Český statistický úřad, 3.10.2018 [cit. 18.6.2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61565976/1300691802.pdf/19cba6cb-e958-48bf-a239-ab1d8019aca9?version=1.2>

¹⁴ Stav a pohyb obyvatelstva v ČR - 1. čtvrtletí 2019. [online]. Praha: Český statistický úřad, Zveřejněno 12. 6. 2019. [cit. 18.6.2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/stav-a-pohyb-obyvatelstva-v-cr-1-ctvrtleti-2019>

Tabulka č. 6 Sňatky v Královéhradeckém kraji¹⁵

Sňatky v Královéhradeckém kraji			
	2015	2016	2017
Sňatky celkem	2 465	2 565	2 669
Snoubenci podle rodinného stavu:			
svobodní	1 848	1 931	1 989
svobodné	1 831	1 916	1 990
rozvedení	594	616	658
rozvedené	604	630	647
ovdovělí	23	18	22
ovdovělé	30	19	32
Snoubenci podle pořadí sňatku:			
první u obou snoubenců	1 616	1 703	1 754
druhé a vyšší: ženich	617	634	680
nevěsta	634	649	679
Snoubenci podle věku při sňatku:			
stejný věk	245	254	277
ženich starší	1 705	1 736	1 825
nevěsta starší	515	575	567
Průměrný věk při sňatku			
ženichů	35,7	36,0	36,3
nevěst	32,7	33,1	33,4
Průměrný věk při prvním sňatku			
ženichů	31,7	31,8	32,2
nevěst	28,9	29,3	29,4

2.5 Rozvodovost v Královéhradeckém kraji

Hrubá míra rozvodovosti je v Královéhradeckém kraji meziročně beze změn. Na 100 sňatků připadlo v roce 2017 celkem 50 rozvodů, což byla s rokem 2016 nejnižší rozvodovost v letech 2012 až 2017. Na 1 000 obyvatel středního stavu bylo rozvedeno 2,4 manželství a hodnota byla těsně pod průměrnou rozvodovostí za ČR. Rozvodovost byla šestá nejvyšší v ČR.

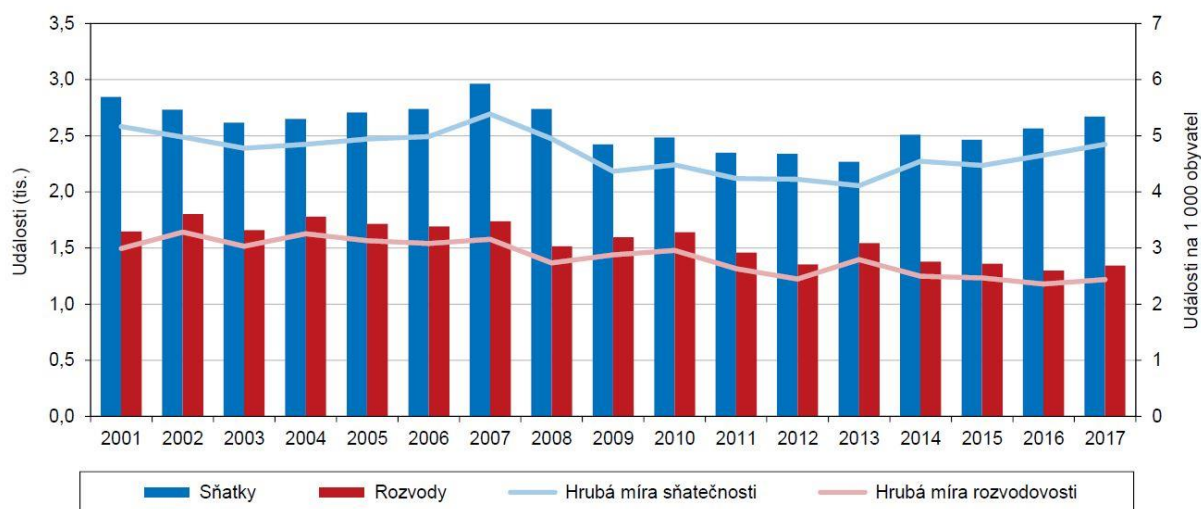
Z následujícího Grafu č. 1 je jasně viditelný počet sňatků a rozvodů v Královéhradeckém kraji za období 2001 – 2017:¹⁶

¹⁵ Statistická ročenka Královéhradeckého kraje – 2018 [online]. Praha: Český statistický úřad [cit. 18.6.2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/4-obyvateľstvo-2vi3tpc84>

¹⁶ Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Královéhradeckého kraje – 2017 [online]. Hradec Králové: Český statistický úřad, Zveřejněno dne 31. 8. 2018. Aktualizováno dne 16. 3. 2019 [cit. 2019-06-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61312140/33013118a1.pdf/ea05eda3-687f-4c77-be7b-689500b2e1e1?version=1.5>

Graf č. 1 Počet sňatků a rozvodů v Královéhradeckém kraji za období 2001 – 2017

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 7 Počty sňatků a rozvodů na 1000 obyvatel za období 2008 - 2018¹⁷

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Střední stav obyvatelstva	553 513	554 511	554 296	554 050	553 290	552 053	551 730	551 270	551 177	550 848	550 688
S počtem nezletilých dětí:											
Sňatky	4,9	4,4	4,5	4,2	4,2	4,1	4,5	4,5	4,7	4,8	5,1
Rozvody	2,7	2,9	3	2,6	2,4	2,8	2,5	2,5	2,4	2,4	2,3

¹⁷ Pohyb obyvatelstva – vybrané území Královéhradecký kraj [online]. Český statistický úřad,

Vygenerováno dne 24. 6. 2019. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&z=T&f=TABULKA&ds=ds137&skupId=546&filtr=G%7EF M%7EF Z%7EF R%7EF P%7E S%7E U%7E301 null &katalog=all&vyhltext=Pohyb%2Bobyvatelstva%2B-%2Bvybran%25C3%25A9%2B%25C3%25BAzem%25C3%25AD%2BKr%25C3%25A1lov%25C3%25A9hradeck%25C3%25BD%2BKraj&bkt=UG9oeWlgb2J5dmF0ZWxzZHZhIC0gdnlcmFu6kgw7p6ZW3DrSBLcsOhbG92w6locmFkZWNRw70ga3Jhag..&pvo=DEM05a&u=v219_VUZEMI_100_3085&c=v3%7E3 RP2018&str=v219

Tabulka č. 8 Rozvody v Královéhradeckém kraji a jeho okresech v 1. až 4. čtvrtletí 2018¹⁸ (předběžné údaje)

	Rozvody celkem	z toho		1. rozvod		Rozvedená manželství s nezletilými dětmi			
		na návrh ženy	společný návrh	muže	ženy	celkem	v tom s počtem dětí		
							1	2	3 a více
Kraj celkem:	1 273	416	611	1 013	996	786	396	333	57
v tom okresy:									
Hradec Králové	429	168	158	352	339	251	123	110	18
Jičín	183	51	101	148	151	120	63	47	10
Náchod	230	82	92	174	169	142	74	57	11
Rychnov n. Kněžnou	163	44	100	133	135	110	54	50	6
Trutnov	268	71	160	206	202	163	82	69	12

2.6 Registrovaná partnerství

Registrované partnerství je úředně nebo jinak zaznamenané partnerství. Od 90. let 20. století se sousloví v češtině užívá jako ustálený termín pro označení úředně uzavřeného svazku dvou spolužijících osob podobného manželství, s účinností od roku 2006 je takto oficiálně nazván veřejnoprávně institucionalizovaný svazek dvojic stejného pohlaví podle českého práva, které tento institut klade na roveň obdobným institutům v dalších zemích.¹⁹

Registrované partnerství dosud uzavřelo 3117 párů. Od července 2006 do konce roku 2018 to bylo 1954 mužských a 1163 ženských dvojic. V poslední době vzrostl zájem žen o oficiální svazek. O jeho zrušení pak požádalo 448 párů.

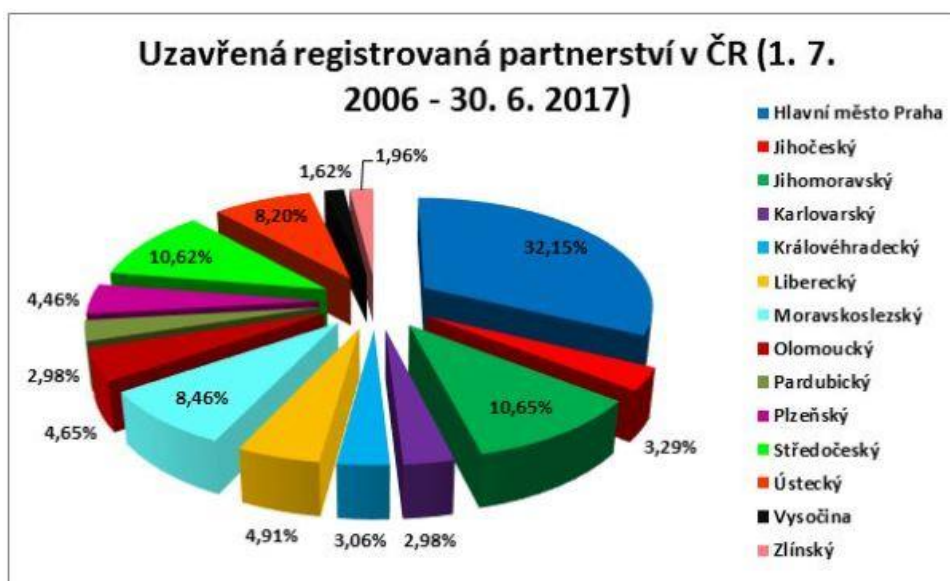
V roce 2018 do partnerství vstoupilo 299 dvojic. Ve druhém pololetí roku 2018 poprvé počet ženských párů překonal počet mužských dvojic. Svůj vztah stvrdilo 93 lesbických dvojic a 74 dvojic gayů. O zrušení partnerství požádalo 448 dvojic, rozpadlo se tak 15 procent soužití. V Česku rozvodem končí téměř každé druhé manželství.²⁰

¹⁸ Statistický bulletin - Královéhradecký kraj - 1. až 4. čtvrtletí 2018, D. Obyvatelstvo (předběžné výsledky), Rozvody v Královéhradeckém kraji a jeho okresech v 1. až 4. čtvrtletí 2018 [online]. Český statistický úřad, Zveřejněno dne 5. 4. 2019. [cit. 2019-06-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61311994/33009018q4d5.pdf/76eb148a-2207-46b9-a94d-40730812afe3?version=1.1>

¹⁹ Definice pojmu „Registrované partnerství“ [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Registrovan%C3%A9_partnerstv%C3%AD

²⁰ Registrované partnerství uzavřelo 3117 dvojic, roste zájem. [online]. Zveřejněno dne 1. 2. 2019. [cit. 24. 6. 2019]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/registrovane-partnerstvi-uzavrelo-3117-dvojic-roste-zajem-zen/1716656>

Graf č. 2 Počty uzavřených registrovaných partnerství v České republice za období od 1. 7. 2006 – 30. 6. 2017²¹

Královéhradecký kraj v roce 2017 nepatřil v rámci celé České republiky k místu na předních příčkách v uzavírání registrovaných partnerství. Tam se řadí hlavní město Praha a dále pak Jihomoravský a Středočeský kraj.

2.7 Struktura domácností²²

K datu 26. března 2011 (výsledky sčítání lidu, domů a bytů) bylo v Královéhradeckém kraji 147 040 rodinných hospodařících domácností z celkového počtu 228 256 domácností, 143 577 domácností bylo tvořených jednou rodinou. Neúplné rodiny se závislými dětmi tvořily cca 10,4 % hospodařících domácností rodinných tvořených 1 rodinou, úplné rodiny se závislými dětmi cca 32,6 % těchto domácností.

²¹ Jan Fiala: *Registrované partnerství opět praská ve švech. Letos jej uzavřelo 137 párů.* [online]. Zveřejněno dne 6. 8. 2017. [cit. 2019-06-24]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/nazory-a-petice/Jan-Fiala-Registrovane-partnerstvi-opet-praska-ve-svech-Letos-jej-uzavrelo-137-paru-499006>

²² *Sčítání lidu, domů a bytů - Královéhradecký kraj - analýza výsledků – 2011* [online]. Hradec Králové: Český statistický úřad, 30.9.2013 [cit. 17.4.2017]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ci/scitani-lidu-domu-a-bytu-2011-kralovehradecky-kraj-analyza-vysledku-2011-22y25h155n>.

Tabulka č. 9 Struktura hospodařících domácností k 26. 3. 2011

(výsledky sčítání lidu, domů a bytů)

Typ hospodařící domácnosti, způsob bydlení	Hospodařící domácnosti celkem
Hospodařící domácnosti celkem	228 256
v tom podle typu:	
hospodařící domácnosti rodinné	147 040
tvořené 1 rodinou	143 577
úplné rodiny	115 071
v tom:	
bez závislých dětí	68 242
se závislými dětmi	46 829
neúplné rodiny	28 506
v tom:	
bez závislých dětí	13 517
se závislými dětmi	14 989
z počtu rodinných HD:	
manželské páry	102 678
faktická manželství	12 216
registrovaná partnerství	17
faktická partnerství	160
tvořené 2 rodinami	3 432
v tom:	
2 úplné rodiny	1 639
2 neúplné rodiny	211
1 úplná a 1 neúplná rodina	1 582
tvořené 3 a více rodinami	31

Dlouhodobým trendem je růst počtu domácností jednotlivců, za deset let jejich počet vzrostl o 8,5 %. Až v posledním desetiletí naopak klesá počet domácností tvořených jednou rodinou (pokles o 5,7 %). Klesá podíl úplných rodin ve prospěch neúplných a klesá i podíl rodin se závislými dětmi ve prospěch rodin bez závislých dětí. V roce 2011 v Královéhradeckém kraji žilo celkem cca 20 tis. dětí v hospodařících domácnostech tvořených 1 neúplnou rodinou, z nichž 83,5 % s matkou (17 tisíc dětí) a 16,5 % s otcem (3 tisíce dětí).

Tabulka č. 10 Vývoj vybraných ukazatelů Královéhradeckého kraje v letech 1970 – 2011

(pře počteno na území kraje platné k 26. 3. 2011)²³

	1970	1980	1991	2001	2011
Hospodařící domácnosti celkem	191 640	208 875	211 093	224 921	228 256
z toho:					
jednotlivců	.	50 135	55 539	66 578	72 208
tvořené 1 rodinou	.	151 902	151 527	152 198	143 577
Rodinné domácnosti podle typu (%):					
úplné rodiny	.	90,6	87,1	81,9	80,1
bez závislých dětí	.	.	39,1	43,9	47,5
se závislými dětmi	.	.	48,1	38,0	32,6
neúplné rodiny	.	9,4	12,9	18,1	19,9
bez závislých dětí	.	.	5,3	7,2	9,4
se závislými dětmi	.	.	7,5	10,9	10,4

V posledních 10 letech se v souvislosti s vývojem porodnosti změnilo složení úplných rodin se závislými dětmi. Poměrně stabilní je zastoupení rodin se dvěma dětmi, naproti tomu podíl rodin s 1 dítětem se neustále zvyšuje, snižuje se však podíl rodin se 3 dětmi. V neúplných rodinách se závislými dětmi jsou nejčastěji zastoupeny rodiny s 1 dítětem.

Tabulka č. 11 Struktura domácností tvořených jednou rodinou podle počtu závislých dětí v roce 2011

	Úplné rodiny	Neúplné rodiny
Bez závislých dětí	59,3 %	47,4 %
1 závislé dítě	18,8 %	36,2 %
2 závislé děti	18,7 %	14,0 %
3 a více závislých dětí	3,2 %	2,3 %

²³ Poznámka: Informace uvedené v tabulce č. 10 a č. 11 vyplývají z posledního sčítání lidu, domů a bytů pro Královéhradecký kraj z roku 2011. Aktuální informace je možné získat pouze za celou Českou republiku nikoliv však za jednotlivé kraje.

„Další sčítání proběhne v roce 2021 a uskuteční se 100 let od prvního československého sčítání lidu z roku 1921.“
 - Přípravy na Sčítání lidu 2021 jsou v plném proudu [online]. Český statistický úřad. Aktualizováno 7. 3. 2019. [cit. 27. 6. 2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pripravy-na-scitani-lidu-2021-jsou-v-plnem-proudu>

Níže byly vybrány jen aktuální témata, jakými jsou finanční situace domácností a míra ohrožení příjmovou chudobou.

Rok 2017 přinesl některé změny v oblasti sociálního zabezpečení a sociálních dávek. Zvýšila se minimální mzda z 9 900 Kč na 11 000 Kč, důchody stouply v průměru o 308 Kč měsíčně.

Zlepšení finanční situace domácností se projevilo i v tom, jak domácnosti vycházely se svými příjmy. Zatímco v roce 2017 vycházelo se svými příjmy s velkými obtížemi nebo s obtížemi 23,2 % domácností, v roce 2018 to bylo pouze 17,6 % domácností. Nejvyšší podíl domácností, které se svými příjmy vycházely s velkými obtížemi nebo s obtížemi, je u domácností nezaměstnaných (52,5 %). Domácnosti samostatně výdělečně činných vycházely s příjmy s obtížemi či velkými obtížemi pouze v 11,3 % případů, což je méně než v roce 2017. Na druhé straně obecně vzrostl podíl domácností, které vycházely se svými příjmy snadno či velmi snadno, a to z hodnoty 11,2 % na 15,2%.

Hranice ohrožení příjmovou chudobou je určena jako 60 % mediánu ekvivalizovaného disponibilního příjmu domácnosti a zohledňuje velikost a složení domácnosti. Aby domácnost jednotlivce v roce 2018 nespadla pod hranici ohrožení příjmovou chudobou, musel být její čistý měsíční příjem vyšší než 11 963 Kč, domácnost dvou dospělých musela mít příjmy vyšší než 17 944 Kč/měsíc, rodič s dítětem do 13 let musel mít více než 15 552 Kč měsíčně a partnerský pár se dvěma dětmi do 13 let alespoň 25 122 Kč.

Ačkoli peněžní příjmy domácností v průběhu let postupně rostou, samotná míra ohrožení příjmovou chudobou stále osciluje v rozmezí 9 -10 procent a týká se tak přibližně každého jedenáctého obyvatele České republiky. Trvale jsou nejvíce ohroženými skupinami nezaměstnaní, domácnosti tvořené samotným rodičem s jedním či více dětmi a jednotlivci ve věku 65 a starší, a to převážně ženy. Z osob, jejichž převažující ekonomickou aktivitou v průběhu roku 2017 byla nezaměstnanost, byla v roce 2018 více než polovina (53,2%) ohrožena příjmovou chudobou. Osob z neúplných rodin s dětmi byla příjmovou chudobou ohrožena téměř třetina (30,1 %) a osob z rodin se třemi a více dětmi přes 15 %. Další významně ohroženou skupinou jsou jednotlivci ve věku 65 let a více, u nichž míra ohrožení příjmovou chudobou dosahuje 36,9 %.²⁴

2.8 Situace na trhu práce

Trh práce v kraji začíná vykazovat vyčerpání. Nabídka pracovních míst převyšuje již poptávku ze strany zájemců o zaměstnání. Zaměstnavatelé, kteří pro své provozy poptávají pracovní sílu přímo v kraji, ji získávají velmi obtížně. Nejvíce volných míst je v současnosti nabízeno v technických oborech. Dle dostupných údajů mají zaměstnavatelé zájem především o pomocné pracovníky v oblasti těžby, stavebnictví, výroby a dopravy, řemeslníky a kvalifikované pracovníky na stavbách, opraváře,

²⁴ *Příjmy a životní podmínky domácností – 2018, Stručný komentář* [online]. Český statistický úřad. [cit. 2019-07-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/91839453/16002119k.pdf/951d36a1-87a3-4842-8d85-945b36cceedd?version=1.1>

pracovníky ve strojírenství, obsluhy strojů a zařízení a montéry. Roste také zájem o pracovníky ve službách – všeobecné administrativní pracovníky, pracovníky v oblasti prodeje, pracovníky v oblasti sociálních a zdravotních služeb, řidiče a obsluhu pojízdných zařízení nebo uklízeče a pracovníky v oblasti ochrany a ostrahy. Nabídka pracovních míst převyšuje poptávku ze strany zájemců o zaměstnání. V březnu 2019 připadalo na 1 volné pracovní místo 0,59 uchazeče.

Situace na trhu práce v Královéhradeckém kraji není na celém území totožná a v regionu jsou zřejmé určité územní disparity. Dlouhodobě je nejnižší míra nezaměstnanosti v regionu okresu Rychnov n. K. (nejnižší v rámci celé ČR), a naopak nejvyšší v okrese Náchod (3,0 %). Vyčerpanost lokálního trhu práce je zřejmá ve SO ORP Rychnov n. K., vlivem výrazného rozvoje průmyslové zóny Solnice – Kvasiny – Rychnov nad Kněžnou a obdobně je na tom také SO ORP Kostelec nad Orlicí, Dobruška, SO ORP Jičín a SO ORP Vrchlabí. Naopak v periferních územích na okrajích administrativních hranic některých ORP jsou obce, kde se podíl nezaměstnaných pohybuje v rozmezí 4–6 %. Jedná se o obce zejména ve SO ORP Broumov a SO ORP Dvůr Králové n. L., kde dochází ke kumulaci různých faktorů, které ovlivňují rozvoj území – dopravní dostupnost, struktura obyvatelstva, nabídka pracovních míst a další.²⁵

Tabulka č. 12 Nezaměstnanost v Královéhradeckém kraji za květen 2019²⁶

Okres (kraj)	Dosažitelní uchazeči 15-64	Podíl nezaměstnaných osob	Volná místa
Hradec Králové	2 269	2,20%	4 689
Jičín	843	1,70%	2 097
Náchod	1 583	2,30%	2 417
Rychnov nad Kněžnou	561	1,10%	2 835
Trutnov	1 508	2,00%	1 713

²⁵ *Jaká je aktuální situace na trhu práce v Královéhradeckém kraji?* [online]. 2019 [cit. 27. 6. 2019] <https://www.zamestnanyregion.cz/cs/aktualni-situace-na-trhu-prace>

²⁶ *Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska.* In: <http://portal.mpsv.cz> [online]. 2019 [cit. 26. 6. 2019] https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem/?piref37_240429_37_240428_240428.next_page=%2Findex.do&piref37_240429_37_240428_240428.statse=2000000000019&piref37_240429_37_240428_240428.statsk=0&piref37_240429_37_240428_240428.send=send&piref37_240429_37_240428_240428.stat=2000000000110&piref37_240429_37_240428_240428.obdobi=E&piref37_240429_37_240428_240428.rok=2019&ok=Vybrat

Tabulka č. 13 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a podíl nezaměstnaných osob - územní srovnání k 31. 12. 2018²⁷

Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a podíl nezaměstnaných osob - územní srovnání k 31. 12. 2018	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce		Podíl nezaměstnaných osob (%)		
	celkem	dosažitelní	celkem	muži	ženy
Královéhradecký kraj	8 968	8 065	2,31	2,25	2,37
Broumov	653	616	6,01	6,61	5,39
Dobruška	195	184	1,44	1,26	1,63
Dvůr Králové nad Labem	552	508	2,97	2,7	3,25
Hořice	292	256	2,18	2,12	2,25
Hradec Králové	2 537	2 149	2,33	2,31	2,34
Jaroměř	463	430	3,43	3,58	3,27
Jičín	557	486	1,57	1,25	1,9
Kostelec nad Orlicí	211	187	1,18	0,94	1,43
Náchod	943	869	2,26	2,41	2,1
Nová Paka	176	154	1,81	1,9	1,71
Nové Město nad Metují	190	185	2,07	2,16	1,97
Nový Bydžov	433	410	3,61	3,32	3,91
Rychnov nad Kněžnou	312	287	1,3	1,11	1,5
Trutnov	1056	988	2,41	2,41	2,4
Vrchlabí	286	250	1,41	1,18	1,66

Co se týká průměrné mzdy v Královéhradeckém kraji, tak v roce 2018 vzrostla průměrná hrubá měsíční mzda proti roku 2017 o 8,8 %, reálně se zvýšila o 6,6 %. Mezi kraji to bylo nejvyšší tempo růstu nominálních mezd společně s kraji Středočeským a Olomouckým. V roce 2018 vzrostla meziročně průměrná hrubá měsíční nominální mzda v kraji o 2 371 Kč na 29 434 Kč. Ze všech krajů bylo tempo růstu 8,8 %, společně s kraji Středočeským a Olomouckým, nejrychlejší (průměr za ČR činil 8,1 %). Naopak nejpomaleji rostly mzdy v Hl. městě Praze (7,2 %) a kraji Plzeňském (7,5 %).

Průměrná hrubá měsíční mzda v Královéhradeckém kraji zaostala za průměrem ČR o 2 451 Kč, nejvyšší byla v Hl. městě Praze 40 011 Kč a kraj za ní zaostal o 10 577 Kč.²⁸

²⁷ Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a podíl nezaměstnaných osob – územní srovnání. [online]. 2019 [cit. 26. 6. 2019]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&skupId=806&z=T&f=TABULKA&katalog=30853&pvo=ZAM12-B&pvo=ZAM12-B&pvoKc=100&pvoch=3085&c=v3~2_RP2018MP12DP31

²⁸ Průměrná mzda v Královéhradeckém kraji vzrostla reálně o 6,6 %. [online]. 2019 [cit. 27. 6. 2019]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xh/prumerna-mzda-v-kralovehradeckem-kraji-vzrostla-realne-o-66->

V níže uvedených tabulkách č. 14 a č. 15 je patrný rozdíl v průměrné mzdě na konci roku 2018 a začátkem roku 2019.

Tabulka č. 14 Zaměstnanci a jejich průměrné mzdy podle krajů v 1. čtvrtletí 2019²⁹

pracovištní metoda 1)	Průměrná hrubá měsíční mzda na přepočtené počty zaměstnanců			Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plně zaměstnané		
	v Kč	přírůstek (úbytek) proti 1. až 4. čtvrtletí 2018		v tis.	přírůstek (úbytek) proti 1. až 4. čtvrtletí 2018	
		v Kč	%		v tis.	%
Česká republika c e l k e m²⁾	32 466	2 236	7,4	4 075,10	32,9	0,8
Hl. m. Praha	41 450	2 700	7,0	848,9	22,7	2,8
Středočeský kraj	32 464	2 364	7,9	409,5	2,8	0,7
Jihočeský kraj	29 175	2 035	7,5	221,2	0,3	0,1
Plzeňský kraj	31 404	2 065	7,0	213,8	-0,9	-0,4
Karlovarský kraj	28 385	1 948	7,4	88,6	-1,2	-1,4
Ústecký kraj	29 895	2 075	7,5	248,4	-1,1	-0,4
Liberecký kraj	30 034	2 055	7,3	148,4	1,4	0,9
Královéhradecký kraj	29 740	2 063	7,5	202,1	2,1	1,1
Pardubický kraj	28 872	1 891	7,0	183,4	0,4	0,2
Kraj Vysočina	29 570	1 801	6,5	173,1	-0,3	-0,2
Jihomoravský kraj	31 275	2 077	7,1	468	4,9	1,1
Olomoucký kraj	28 989	2 134	7,9	223,1	0,9	0,4
Zlínský kraj	28 533	1 987	7,5	208,2	0,9	0,5
Moravskoslezský kraj	29 062	1 939	7,1	435,3	-0,2	-0,1
¹⁾ Územní třídění je provedeno podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců tzv. "pracovištní metodou".						
²⁾ Zahrnuti jsou i zaměstnanci sledovaných subjektů pracující mimo území ČR, proto součet za kraje nemusí souhlasit s ČR celkem.						

²⁹ Průměrná mzda v kraji vzrostla v prvním čtvrtletí reálně o... [online]. Aktualizováno 4. 6. 2019. [cit. 27. 6. 2019]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/tema/5406789.html>

2.9 Situace dětí žijících mimo vlastní rodinu

Značná pozornost je v Česku v posledních letech věnována kritice ústavní péče, poznávány a diskutovány jsou různé aspekty náhradního rodičovství.³⁰

2.9.1 Děti odebrané z péče rodičů

Počty dětí odebraných z péče rodičů jsou statisticky sledovány od roku 2016.

V rámci **perspektivy České republiky** ze statistiky vyplývá, že v průběhu roku 2016 bylo z péče rodičů v České republice odebráno celkem 3 841 dětí. Téměř tři čtvrtiny dětí (72,8 %; 2 796 dětí) byly z péče rodičů odebrány na základě předběžného opatření soudu včetně tzv. rychlého opatření. Více než jedna čtvrtina dětí (27,2 %; 1 045 dětí) byla odebrána z péče rodičů vykonatelným rozsudkem soudu.

Důvody k odebrání dítěte z péče rodičů:

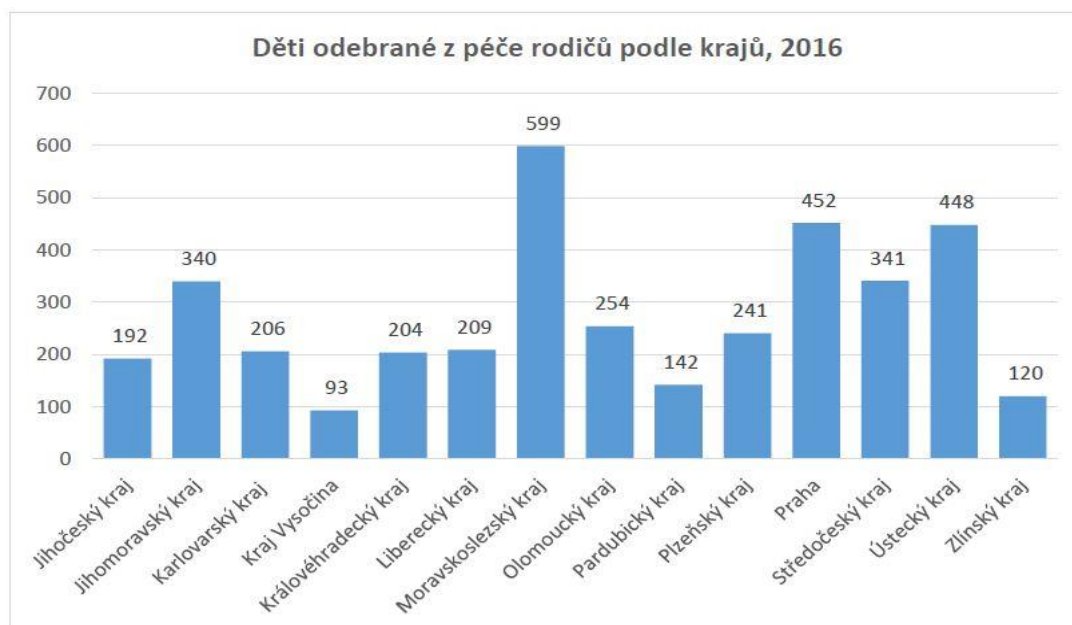
- **zanedbávání výchovy dítěte** - ve více než dvou pětinach případů (43,7 %; 1 665 dětí),
- **výchovné problémy dítěte** - přibližně jedna čtvrtina dětí (24,6 %; 937 dětí),
- **jiné překážky v péči o dítě na straně rodičů** (26,5 %; 1 010 dětí), kterými se rozumí například nástup rodiče k výkonu trestu odnětí svobody, nepříznivý zdravotní stav rodiče vyžadující dlouhodobější hospitalizaci, apod.,
- **týrání dítěte** bylo hlavním důvodem pro odebrání dítěte z péče rodičů ve 4,1 % případů (158 dětí),
- **zneužívání dítěte** v 1,1 % případů (42 dětí).

Děti odebrané z péče rodičů z **perspektivy krajů**

Početně nejvíce dětí bylo z péče rodičů v roce 2016 odebráno v Moravskoslezském kraji (15,6 %; 599 dětí), následuje Praha (11,8 %; 452 dětí) a Ústecký kraj (11,7 %; 448 dětí). V Královéhradeckém kraji bylo z péče rodičů odebráno 5,3 %; tzn. 204 dětí. Nejméně dětí bylo z péče rodičů odebráno v Pardubickém kraji (3,7 %; 142 dětí), Zlínském kraji (3,1 %; 120 dětí) a kraji Vysočina (2,4 %; 93 dětí).

³⁰ Pozn. Mechanismus umístování dětí mimo péči vlastních rodičů má několik na sebe navazujících etap a procesuální charakter. Vše začíná tím, že se oddělení sociálně právní ochrany dětí (OSPOD) o případu dozví. Následuje preventivní působení, jehož součástí je vyhodnocení situace, na který v tom horším případě navazují kroky vedoucí k odebrání dítěte a vypracování návrhu. Samotné rozhodnutí je už ale na soudu. Pokud k odebrání dochází, sociální pracovník mu asistuje a následně i po odebrání dítěte s rodinou pracuje. Na odebrání dítěte se podílí vícero příčin, které spočívají na straně dítěte, rodiny a SPOD. - Dostupné z: *Státní orgány sociálněprávní ochrany dětí: Dobrá praxe z pohledu rodin a pracovníků* - Oldřich Matoušek, Hana Pazlarová, 2016

Graf č. 3 Děti odebrané z péče rodičů podle krajů, 2016

2.9.2 Náhradní rodinná péče

Existují různé formy náhradní rodinné péče (NRP):

- pěstounská péče,
- pěstounská péče na přechodnou dobu,
- poručenství s osobní péčí poručníka,
- svěřením dítěte do péče jiné osoby než rodiče,
- předpěstounská péče,
- péče před osvojením,
- osvojení.

V rámci celé České republiky se podíl dětí v náhradní rodinné péči při srovnání let 2014 a 2016 (k 31. 12.) zvýšil z 69,3 % na 73,8%. Logicky tak podíl dětí v náhradní péči zařízení péče o děti poklesl z 30,7 % na 26,2 %. Pokud se na tato data podíváme optikou absolutních čísel, pak zjistíme, že počet dětí v náhradní rodinné péči stoupl z 17 530 k 31. 12. 2014 na 18 636 k 31. 12. 2016. Počet dětí v zařízeních se v porovnání let 2014 a 2016 (k 31. 12.) snížil ze 7 756 dětí na 6 593 dětí.

V evidenci Krajského úřadu Královéhradeckého kraje je aktuálně nahlášeno 230 dětí, kterým je možné zprostředkovat náhradní rodinu. Od začátku roku 2018 přibylo do evidence 51 dětí. Největším problémem je dlouhodobě nedostatek pěstounů tolerantních ke specifickým potřebám dětí, jako jsou zejména vícečetné sourozenecké skupiny, děti minoritního etnika a děti nad 10 let.³¹

³¹ *Kraj upozorňuje na potřebnost náhradních rodičů. Začíná týden pěstounství.* Aktualizováno dne 24. 9. 2018. [online] [cit. 3. 7. 2019]. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/tiskove-centrum/aktuality1/kraj-upozorňuje-na-potřebnost-nahradnich-rodicu--v-zari-usporada-tyden-pestounstvi-116539/>

**Tabulka č. 15 Vývoj počtu dětí v náhradní rodinné péči v Královéhradeckém kraji
k 31. 12. příslušného kalendářního roku v letech 2016 – 2018**

(údaje poskytnuty z OSPOD KÚ KHK)

	Počet dětí k 31. 12. 2016	Počet dětí k 31. 12. 2017	Počet dětí k 31. 12. 2018
	celkem	celkem	celkem
Pěstounská péče	455	485	513
z toho pěstounská péče na přechodnou dobu	41	39	42
Poručenství s osobní péčí poručníka	119	159	169
Výchova jiné fyzické osoby než rodiče/Svěření dítěte do péče jiné osoby	161	202	221

Tabulka č. 16 Vývoj počtu pěstounů, resp. osob v Královéhradeckém kraji vykonávajících náhradní rodinnou péči v letech 2016-2018

(údaje poskytnuty z OSPOD KÚ KHK)

	celkem k 31. 12. 2016	Vztah k dítěti			celkem k 31. 12. 2017	Vztah k dítěti			celkem k 31. 12. 2018	Vztah k dítěti		
		prarodiče	jiný příbuzný	cizí		prarodiče	jiný příbuzný	cizí		prarodiče	jiný příbuzný	cizí
Pěstounská péče	535	249	83	203	501	228	86	187	551	240	85	226
Pěstounská péče na přechodnou dobu	62	0	0	62	52	0	0	52	54	0	0	54
Poručenství s osobní péčí poručníka	176	45	31	100	194	39	26	129	198	44	26	128
Péče jiné osoby	217	186	20	11	216	192	16	8	222	22	23	8

Tabulka č. 17 Děti z Královéhradeckého kraje umístěné v náhradní péči zařízení pro péči o děti v letech 2016 – 2018

(údaje poskytnuty z OSPOD KÚ KHK)

	Počet umístěných dětí v roce 2016	Počet dětí k 31. 12. 2016	Počet umístěných dětí v roce 2017	Počet dětí k 31. 12. 2017	Počet umístěných dětí v roce 2018	Počet dětí k 31. 12. 2018
Děti s nařízenou ÚV umístěné v zařízení pro výkon ÚV	75	269	67	263	76	273
Děti s uloženou OV umístěné v zařízení pro výkon OV	4	5	1	4	1	2
Děti s nařízeným výchovným opatřením podle § 13 a) ZSPOD umístěné v zařízení pro výkon ÚV nebo ve středisku výchovné péče	1	0	1	0	1	1
Děti umístěné v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na základě rozhodnutí soudu	30	11	21	6	34	6
Děti umístěné v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na základě žádosti zákonného zástupce, žádosti dítěte, žádosti OSPOD se souhlasem rodiče	52	22	70	29	48	17
Děti umístěné v náhradní péči zařízení pro péči o děti CELKEM	162	307	160	302	150	299

Meziročně se v Královéhradeckém kraji zvyšují dávky vyplácené Úřadem práce ČR v souvislosti s výkonem pěstounské péče.

Tabulka č. 18 Dávky vyplácené Úřadem práce ČR v souvislosti s výkonem pěstounské péče

(údaje poskytnuty z Úřadu práce v Hradci Králové – Oddělení nepojistných dávek [cit. 15. 7. 2019])

Dávky vyplácené Úřadem práce ČR v souvislosti s výkonem pěstounské péče	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
Odměna pěstouna	79 850 550	63 486 078	88 020 322
Příspěvek na zakoupení motorového vozidla	547 652	814 741	1 849 411
Příspěvek na úhradu potřeb dítěte	51 156 991	51 225 282	56 398 299
Příspěvek při převzetí dítěte	742 000	647 000	793 000
Příspěvek při ukončení pěstounské péče	1 050 000	1 375 000	1 275 000
ORP - náklady na dohody	5 040 000	4 676 000	4 404 000
Pověřená PO - náklady na dohody	16 928 000	18 692 000	18 780 000
CELKEM	155 315 193	140 916 101	171 520 032

Průměrné náklady na dítě v náhradní rodinné péči při zohlednění nákladů výše uvedených, resp. vyplacených dávek a počtu dětí ve formách náhradní rodinné péče, s nimiž se dávky pěstounské péče a náklady na dohody pojí, činily v roce 2016 cca 22 549 Kč, v roce 2017 cca 18 235 Kč a v roce 2018 cca 20 958 Kč.

Tabulka č. 19 Orientační průměrné náklady na dítě v náhradní rodinné péči

Náklady na dítě v NRP	Dávky vyplácené Úřadem práce ČR v souvislosti s výkonem pěstounské péče	Počet dětí	Průměrné náklady dítě/rok	Průměrné náklady dítě/měsíc
Rok 2016	155 315 193 Kč	574	270 584,0 Kč	22 548,66 Kč
Rok 2017	140 916 101 Kč	644	218 813,8 Kč	18 234,49 Kč
Rok 2018	171 520 032 Kč	682	251 495,6 Kč	20 957,97 Kč

Alternativou k náhradní rodinné péči je ústavní péče o nezaopatřené děti.

Níže uvedená tabulka č. 21 ukazuje na skutečné počty dětí ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy, konkrétně v dětských domovech (dále jen DD) zřizovaných Královéhradeckým krajem.

Tabulka č. 20 Počty dětí v dětských domovech (zařízeních zřizovaných Královéhradeckým krajem) za roky 2016 – 2018

(údaje poskytnuty z Odboru školství, Oddělení středního a speciálního školství Královéhradeckého kraje [cit. 22. 7. 2019])

Zařízení	Počet dětí podle stavu k 31. 10. 2016	Počet dětí podle stavu k 31. 10. 2017	Počet dětí podle stavu k 31. 10. 2018
Dětský domov, Základní škola speciální a Praktická škola, Jaroměř	25	27	31
Dětský domov a školní jídelna, Nechanice, Hrádecká 267	30	36	41
Dětský domov, mateřská škola a školní jídelna, Broumov, třída Masarykova 246	55	54	53
Dětský domov, Potštejn, Českých bratří 141	19	17	16
Dětský domov a školní jídelna, Sedloňov 153	25	30	26
Dětský domov a školní jídelna, Vrchlabí, Žižkova 497	23	23	20
Dětský domov, základní škola a školní jídelna, Dolní Lánov 240	30	30	26
CELKEM	207	217	213

Tabulka č. 22 (níže) navazuje na tabulku č. 21, kde je rovněž uveden celkový počet dětí umístěných v dětských domovech zřizovaných Královéhradeckým krajem a je zde vidět, na základě čeho byly děti umístěny jinam, jejich věkové složení a také zdravotní handicap.

**Tabulka č. 21 Stav dětí umístěných v dětských domovech zřizovaných KHK k datu
31. 10. příslušného roku**

(údaje poskytnuty z Odboru školství, Oddělení středního a speciálního školství Královéhradeckého kraje [cit. 19. 7. 2019])

Stav dětí	k 31.10 2016	k 31.10. 2017	k 31.10. 2018
počet dětí celkem	207	217	213
z toho umístěny na základě soudního rozhodnutí (ústavní výchova)	165	171	185
z toho umístěny na základě předběžného rozhodnutí	8	16	4
z toho dobrovolně prodloužené pobyty	34	30	24

II. Kvalitativní výzkum – „Potřeby rodin a seniorů v Královéhradeckém kraji“

Průzkum potřeb rodin a seniorů Královéhradeckého kraje zpracovala Společnost STEM/MARK, a.s., na základě kvalitativní analýzy, konkrétně kvalitativní metody hloubkových rozhovorů, tzv. In-depth interview (dále jen „IDI“), u 2 cílových skupin – zástupci rodin s dětmi a senioři.

Cílem výzkumu bylo podrobně zmapovat okruhy a oblasti potřeb rodin s dětmi a seniorů žijící v Královéhradeckém kraji (dále KHK). Výsledky je možno chápat ve třech rovinách, resp. jako odpovědi na 3 hlavní tematické otázky:

- jako evaluaci současné koncepce rodinné politiky, resp. vyjádření spokojenosti zástupců rodin a seniorů se současným stavem
Jak se rodinám s dětmi a seniorům v KHK žije?
- definování základních potřeb, priorit a zájmů rodiny
Co považují za klíčové parametry přátelského prostředí?
- a zároveň jako zdroj připomínek, námětů pro inspiraci a směru rodinné politiky v následujících letech
Co by se mohlo zlepšit, v čem by je mohl KHK více podporovat?

Souhrnnou zprávu z kvalitativního výzkumu potřeb rodin a seniorů v Královéhradeckém kraji Společnosti STEM/MARK, a.s., naleznete na webových stránkách Královéhradeckého kraje, konkrétně:

<http://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?pgid=148>

III. SWOT analýza - rodinná politika a podpora rodin a seniorů z pohledu kraje

Silné stránky	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Každoročně vyhlašovaný dotační program pro podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby a prarodinných aktivit v Královéhradeckém kraji • Dotační programy pro podporu vzdělávání, volnočasových aktivit, sportu a tělovýchovy, prevence rizikového chování, kultury a cestovního ruchu • Dotační programy na individuální účel (roční činnost, jednorázové akce) • Uzavřené memorandum KHK a MPSV o spolupráci na realizaci systémového projektu MPSV „Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň“ • Uzavřené memorandum KHK a MPSV o spolupráci na realizaci systémového projektu MPSV „Koordinační opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů“ • Uzavřené memorandum KHK a Úřadem vlády ČR (Agenturou pro sociální začleňování) o spolupráci v oblasti sociálního začleňování na území KHK • Podpora rodiny a seniorů jako jedna z priorit Programového prohlášení Rady Královéhradeckého kraje 2016 – 2020 • Fungující systém slev a výhod RODINNÉ PASY a systém slev a výhod SENIOR PASY • Zkušenosti s realizací projektů v oblasti prevence kriminality podporujících osvětu a bezpečí seniorů • Stabilní a rozsáhlá síť služeb sociální péče pro rodiny pečující o svého, na pomoc odkázaného člena a služeb sociální prevence podporujících rodiny se specifickými potřebami a jejich zdravé fungování • Zpracovaný průzkum potřeb pečujících osob Královéhradeckého kraje (2010) • Rozvoj aktivit na pomoc pečujícím osobám • Osvědčený systém komunitního plánování sociálních služeb pružně reagující na 	<ul style="list-style-type: none"> • Vývoj situace rodin v KHK (stárnutí populace, snižování počtu obyvatel regionu, regionální specifika (příhraniční oblasti X průmyslové regiony – Rychnovsko), stagnace sňatečnosti a porodnosti (odkládání mateřství a rodičovství) • Situace rodin pečujících o osobu závislou na péči (osobu s postižením, seniora závislého na péči, samoživitelé, samoživitelky) • Absence subjektu, který by se v Královéhradeckém kraji systematicky věnoval podpoře rovných příležitostí žen a mužů a sladování pracovního, rodinného a osobního života • Omezená finanční podpora části rodinných a mateřských center v KHK v rámci dotačního programu MPSV Rodina 2019 • Nejistota ve financování NNO pracujících s rodinami • Ohrožení chudobou vícečetných a neúplných rodin a samostatně žijících seniorů • Špatná dostupnost bydlení ve vybraných lokalitách • Absence politiky sociálního (dostupného) bydlení na obcích • Zvýšené riziko ztráty bydlení u rodin ohrožených sociálním vyloučením a příslušníků národnostních menšin • Vysoké ceny nemovitostí určených k bydlení, poměrně vysoké náklady na bydlení, nedostatek vhodných bytů pro rodiny a bezbariérových bytů pro seniory • Nedostatečná kapacita specializované zdravotní péče, např. v oblasti psychiatrie a psychologie (př. dětská a dorostová psychiatrie, dětské psychologové), v oblasti geriatrické a dalších. • Rušení MC v důsledku nedostatečné finanční podpory obcí

<p>potřeby rodin v krizových nebo dlouhodobě nepříznivých situacích</p> <ul style="list-style-type: none"> • V porodnicích v rámci Zdravotnického holdingu Královéhradeckého kraje (jičínská, náchodská, trutnovská i rychnovská) umožněna přítomnost otce dítěte či jiné blízké osoby rodičky u porodu bezplatně • Systematická podpora pěstounské péče • Aktuální přehled o potřebách a prioritách rodin a seniorů v Královéhradeckém kraji • KÚ KHK podporuje personální politiku vstřícnou mateřství a rodině • Metodické vedení KHK vůči sociálním pracovníkům obcí a OSPOD • Existující Platforma dostupného bydlení v KHK • Pravidelné pořádání Krajského dne seniorů a udílení Ceny sociálních služeb KHK • Zapojení seniorů do rozhodování – Komise Rady Královéhradeckého kraje pro řešení problematiky seniorů • Královéhradecký kraj se opakovaně umístil na první příčce ve srovnávacím výzkumu Místo pro život • Podpora provozu prodejen na venkově v KHK 	<ul style="list-style-type: none"> • Stále se zvyšující věk matky při narození prvního dítěte • Rostoucí tlak na hodnotu mateřství ve srovnání s ekonomickou aktivitou • Nedostatek pěstounů ochotných pečovat o děti se specifickými potřebami • Rezignace na prevenci zdraví u seniorů a růst zdravotních omezení s rostoucím věkem (neproduktivní se doba života ve zdraví) • Zhoršující se mobilita a pocit bezpečí v dopravě ve stáří • Společenské stigma „stáří“, stárnutí vnímané jako hrozba
<p>Příležitosti</p>	<p>Slabé stránky</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Připravovaná Koncepce rodinné politiky na národní úrovni • Dotační tituly MPSV v oblasti podpory prarodinných aktivit (MPSV Rodina) • Dotační program na podporu krajské samosprávy v oblasti stárnutí • Realizace systémového projektu MPSV „Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň“ • Realizace systémového projektu MPSV „Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů“ • Ucelená Síť více než dvou desítek mateřských, rodičovských a rodinných center v KHK, vznik nových rodinných center • Rodinná a mateřská centra svými aktivitami reagují na současné celospolečenské trendy a podporují hodnotu mateřství 	<ul style="list-style-type: none"> • Orientace na rodinnou politiku v užším pojetí ve smyslu orientace na oblasti, které nejsou koncepčně podchyceny jinými relevantními dokumenty Královéhradeckého kraje • Nerovnoměrně zajištěná dostupnost terénních, ambulantních služeb sociální péče a odlehčovacích pobytových služeb • Nedostatečná alokace dotačního titulu dotační program pro podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby a prarodinných aktivit v Královéhradeckém kraji • Malá osvěta v oblasti podpory hodnot rodiny a stáří • Slevy a výhody systému RODINNÝCH PASŮ a SENIOR PASŮ nejsou velké • Nedostatek příkladů dobré praxe v pomoci o pečující osoby

<ul style="list-style-type: none"> • Operační program potravinové a materiální pomoci pro programové období 2014-2020, výzvy v rámci specifického cíle I – Potravinová pomoc dětem v hmotné nouzi – „Obědy do škol“ • Soutěže pro obce/oceňování obcí aktivních v oblasti podpory rodiny organizované MPSV ve spolupráci s dalšími subjekty (Soutěž „Obec přátelská rodině“ a soutěž „Obec přátelská seniorům“) • Dotační podpora vybudování a provozu dětských skupin/mikrojeslí (Operační program Zaměstnanost) • Existující Síť aktivních klubů seniorů/důchodců • Modernizovaná síť knihoven zaměřující se na aktivity pro děti i seniory • Strategie ČR přípravy na STÁRNUTÍ společnosti 2019-2025 • Nízká nezaměstnanost v posledních letech 	<ul style="list-style-type: none"> • Pasivní role KHK v oblasti podpory rovných příležitostí žen a mužů a sladování pracovního, rodinného a osobního života • Absence pracovních příležitostí v rámci flexibilních a částečných úvazků • Absence komplexního přehledu informací o aktivitách a službách pro seniory
---	--

STRATEGICKÁ ČÁST

Číslo	Priorita / Dílčí cíle	Opatření
1.	Institucionálně ukotvit rodinnou politiku na regionální úrovni	
1.1	Zajistit koordinátora zodpovědného za přípravu a naplňování ročních realizačních plánů Koncepce, monitoring a vyhodnocování naplňování cílů a opatření Koncepce rodinné politiky Královéhradeckého kraje 2020 - 2023 resp. ročních realizačních plánů	Koordinátorem zodpovědným za přípravu ročních realizačních plánů Koncepce, monitoring a vyhodnocování naplňování cílů a opatření Koncepce rodinné politiky Královéhradeckého kraje 2020 - 2023 je Odbor sociálních věcí Krajského úřadu Královéhradeckého kraje, ostatní věcně příslušné odbory krajského úřadu Královéhradeckého kraje na realizaci, monitoringu a vyhodnocování naplňování cílů a opatření Koncepce rodinné politiky Královéhradeckého kraje 2020 - 2023 aktivně participují.
1.2	Naplňovat Koncepti rodinné politiky Královéhradeckého kraje 2020 – 2023 prostřednictvím ročních realizačních plánů	Opatření k naplnění cíle: Roční realizační plány Koncepce schvalované Radou Královéhradeckého kraje k 31. 1. příslušného kalendářního roku (tj. k 31. 1. 2020)
1.3	Vyhodnocovat každoročně naplňování cílů a realizaci opatření Koncepce rodinné politiky Královéhradeckého kraje 2020 – 2023 (resp. ročních realizačních plánů)	Zpráva o naplňování cílů a realizaci opatření realizačního plánu za předcházející kalendářní rok projednaná Radou Královéhradeckého kraje k 31. 3. následujícího kalendářního roku (tj. k 31. 3. 2019, 31. 3. 2020 a 31. 3. 2021)
1.4	Reflektovat cíle Koncepce rodinné politiky Královéhradeckého kraje 2020 - 2023 při tvorbě dalších politik, konkrétně odboru školství, zdravotnictví, dopravy a regionálního rozvoje Královéhradeckého krajského úřadu	Vzájemné připomínkování odborových strategií, konání porad vedoucích odborů

1.5	Participovat na zlepšení koordinace celostátních a regionálních politik v oblasti podpory rodin a přípravy na stárnutí	<p>V rámci uzavřeného memoranda mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR spolupracovat na realizaci systémového projektu „Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů“</p> <p>V rámci uzavřeného memoranda mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR spolupracovat na realizaci systémového projektu „Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň“</p>
2.	Podpora hodnot rodiny a stáří a budování významu rodiny ve společnosti	
2.1	Podpora autonomie rodiny, tradičních rodinných hodnot, stabilních a partnerských vztahů	<p>Podporovat v mateřských a základních školách význam primární prevence a prosazovat téma výchovy k partnerství, manželství a rodičovství v oblasti školství, utvářet u mladé generace vědomí hodnoty rodiny a stáří</p> <p>Podporovat a realizovat aktivity, které zohledňují mezigenerační soužití prostřednictvím osvětových aktivit</p> <p>V rámci plánování sociálních služeb podporovat preventivní a terénní sociální služby</p> <p>Prostřednictvím plánování sociálních služeb zdůrazňovat potřebnost a dostupnost odborného sociálního poradenství zaměřeného na rodinné a partnerské poradenství</p> <p>Využívat dotačních programů v oblasti prevence kriminality pro realizaci aktivit zaměřených zejm. na domácí násilí partnerské, v rodině, na seniorech, neetické obchodní taktiky, zvýšení pocitu bezpečí zejm. u seniorů</p>

2.2	Medializovat a propagovat témata rodinné politiky	<p>Aktivně prezentovat aktuální informace o opatřeních rodinné a proseniorské politiky a o konkrétních aktivitách pro podporu rodiny na regionální úrovni a o příkladech dobré praxe v oblasti rodinné politiky. K zajištění informovanosti, prezentaci a propagaci prorodinných aktivit využívat existující informační prostředky Královéhradeckého kraje (www.kr-kralovehradecky.cz, facebook, Zpravodaj U nás v kraji, Portál sociálních služeb Královéhradeckého kraje - http://socialnisluzby.kr-kralovehradecky.cz/, Zpravodaj sociálních projektů a komunikační kanály pro propagaci projektů SENIOR PASY a RODINNÉ PASY v Královéhradeckém kraji)</p> <p>Shromažďovat a vést databázi zajímavých projektů a příkladů dobré praxe v oblasti rodinné a proseniorské politiky</p>
3. Vytvářet prostředí přátelské celé rodině		
3.1	Finančně podporovat nabídku prorodinných a proseniorských aktivit v Královéhradeckém kraji spoluúčastí KHK na financování prorodinných aktivit na místní úrovni	Podporu prorodinných a proseniorských aktivit a fungování nekomerčních služeb pro rodinu každoročně zohledňovat v rámci Dotačního programu pro podporu činností, které navazují, kooperují nebo rozšiřují sociální služby, a pro podporu prorodinných aktivit v Královéhradeckém kraji, usilovat o navýšení finančních prostředků na aktivity podporované tímto dotačním programem nad rámec let minulých
3.2	Zavádět a rozšiřovat aktivity na podporu sladování pracovního, osobního a rodinného života v orgánech kraje a organizacích zakládaných či zřizovaných Královéhradeckým krajem a informovat ostatní zaměstnavatele o rozvoji flexibilního zaměstnávání a o podpoře sladování pracovního a rodinného života a o alternativních formách práce	<p>Zvyšovat informovanost krajem zřizovaných či zakládaných organizací v roli zaměstnavatelů; podpora realizace auditů slučitelnosti práce a rodiny, rozvoj a optimalizace prorodinně orientované pracovní kultury, rozvoj opatření na podporu sladění pracovního, osobního a rodinného života.</p> <p>Spolupracovat se zaměstnavateli a informovat je o možnostech využívání alternativních forem práce při sladování rodinného a pracovního života, uplatňování age managementu, zaměstnávání osob 55+, vytváření flexibilních úvazků pro aktivní seniory</p> <p>Informovat širokou veřejnost o možnostech využívání alternativních forem práce při sladování rodinného a pracovního života</p>

3.3	Realizovat aktivity podporující aktivní a zdravé stárnutí na regionální úrovni	Prostřednictvím realizace projektů v rámci Dotačního programu MPSV na podporu krajské samosprávy v oblasti stárnutí přispívat ke zvyšování bezpečnosti seniorů (osvěta, vzdělávání), rozvíjet občanské kompetence a posilovat finanční, právní a spotřebitelskou gramotnost, posilovat mezigenerační spolupráci a vytvářet pozitivní obraz stárnutí a stáří ve společnosti a zvyšovat povědomí veřejnosti o potřebách starších osob.
3.4	Podporovat zdravý životní styl	Pořádat kampaně na podporu zdraví, zdravého životního stylu a zdravotní prevence
3.5	Iniciovat a podporovat spolupráci relevantních aktérů rodinné politiky na místní úrovni	<p>Vytvářet příležitosti aktérů rodinné politiky ke spolupráci, podporovat realizaci či organizovat konference, kulaté stoly, workshopy, semináře apod. věnované tématům rodinné a proseniorské politiky a další formy spolupráce.</p> <p>Cílit přenos dobrých praxí na zástupce samospráv, informovat o novinkách a diskutovat nad tématy rodinné politiky</p>
3.6	Podporovat rodiny se specifickými potřebami, zejména: rodiny pečující o osobu závislou na péči, rodiny sociálně vyloučené (zejm. ohrožené ztrátou bydlení, rodiny s nízkými příjmy), samoživitelé a samostatně žijící seniory	<p>Aktivně prezentovat aktuální informace o možnosti pomoci rodinám se specifickými potřebami na úrovni obcí</p> <p>Metodicky vést sociální pracovníky obcí k vyhledávání rodin a seniorů se specifickými potřebami a k jejich proaktivní podpoře</p> <p>Podporovat institut dobrovolnictví a podporovat komunitní soužití, využívat osvědčených projektů dobré praxe z ČR</p> <p>Vyvíjet aktivitu v oblasti problematiky dostupného bydlení. Přenášet dobré praxe a informovat obecní samosprávy o možných finančních zdrojích. Podporovat činnost Platformy dostupného bydlení Královéhradeckého kraje.</p>

3.7	Podporovat zvýšení počtu pěstounů v Královéhradeckém kraji zejména pro specifické skupiny dětí jako jsou sourozenecké skupiny, děti starší 6 let, děti handicapované a děti různých národnostních etnik	Pravidelně organizovat kampaně pro veřejnost k tématu pěstounství, pořádat vzdělávací aktivity pro pěstouny, oceňovat práci současných pěstounů a poskytovat poradenství pro případné zájemce o náhradní rodinnou péči
		Metodicky vést pracovníky sociálně právní ochrany dětí na obcích směrem k podpoře pěstounství, k podpoře kampaní na místní úrovni a k získávání tak nových zájemců o náhradní rodinnou péči, respektive pěstounství
3.8	Podporovat společné trávení volného času, podpořit dostupnost zboží a služeb a ulehčit rodinným rozpočtům	V letech 2020 – 2023 zajistit fungování slevového systému RODINNÉ PASY a SENIOR PASY v Královéhradeckém kraji
		Rozšiřovat počty poskytovatelů slev a výhod systému RODINNÝCH PASŮ a SENIOR PASŮ
		Zvýšit public relation slevového systému RODINNÝCH PASŮ a SENIOR PASŮ Jako doprovodné aktivity projektů RODINNÉ PASY a SENIOR PASY podporovat příležitosti k společnému trávení volného času rodin a seniorů formou např. dotovaného vstupného v rámci speciálních prorodinných akcí, doprovodných prorodinných a vícegeneračních programů, bonusových slevových akcí apod.
3.9	Zajistit pomoc seniorům a rodinám s nízkými příjmy	Nadále využívat možnosti zapojení Královéhradeckého kraje do projektu Obědy do škol, který nabízí formou bezplatného stravování ve školních jídelnách a mateřských školách dětem ve věku 3 až 15 let pomoc rodinám s nízkými příjmy.
		Prostřednictvím plánování sociálních služeb zdůrazňovat potřebnost a dostupnost odborného sociálního poradenství zaměřeného na dluhovou problematiku
3.10	Podporovat rozvoj infrastruktury přátelské celé rodině a seniorům	Podporovat mobilitu a bezpečnost ve veřejném prostoru, podporovat bezbariérová řešení a rozvoj speciální infrastruktury v dopravě, zdravotnictví, cestovním ruchu a kultuře

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme všem, kteří se na zpracování tohoto dokumentu přímo podíleli, připomínkovali jeho obsah a byli ochotni mu věnovat svůj čas.

SEZNAM MAP

Mapa č. 1	Administrativní členění Královéhradeckého kraje na obce s rozšířenou působností a na obce s pověřeným obecním úřadem.....	5
-----------	---	---

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1	Počet sňatků a rozvodů v Královéhradeckém kraji za období 2001 – 2017.....	14
Graf č. 2	Počty uzavřených registrovaných partnerství v České republice za období od 1. 7. 2006 – 30. 6. 2017	16
Graf č. 3	Děti odebrané z péče rodičů podle krajů, 2016.....	24

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1	Obyvatelstvo v letech 1961 až 2017 (územní struktura k 1. 1. 2019)	7
Tabulka č. 2	Počet obyvatel v krajích a okresech České republiky k 1. 1. 2019	8
Tabulka č. 3	Vybrané demografické údaje Královéhradeckého kraje v roce 2017	9
Tabulka č. 4	Očekávaný pohyb obyvatelstva Královéhradeckého kraje podle projekce	11
Tabulka č. 5	Sňatky podle regionů soudržnosti, krajů a okresů v 1. čtvrtletí 2019.....	12
Tabulka č. 6	Sňatky v Královéhradeckém kraji	13
Tabulka č. 7	Počty sňatků a rozvodů na 1000 obyvatel za období 2008 - 2018	14
Tabulka č. 8	Rozvody v Královéhradeckém kraji a jeho okresech v 1. až 4. čtvrtletí 2018 (předběžné údaje)	15
Tabulka č. 9	Struktura hospodařících domácností k 26. 3. 2011	17
Tabulka č. 10	Vývoj vybraných ukazatelů Královéhradeckého kraje v letech 1970 – 2011	18
Tabulka č. 11	Struktura domácností tvořených jednou rodinou podle počtu závislých dětí v roce 2011	18
Tabulka č. 12	Nezaměstnanost v Královéhradeckém kraji za květen 2019	20
Tabulka č. 13	Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a podíl nezaměstnaných osob - územní srovnání k 31. 12. 2018	21
Tabulka č. 14	Zaměstnanci a jejich průměrné mzdy podle krajů v 1. čtvrtletí 2019	22
Tabulka č. 15	Vývoj počtu dětí v náhradní rodinné péči v Královéhradeckém kraji k 31. 12. příslušného kalendářního roku v letech 2016 – 2018	25
Tabulka č. 16	Vývoj počtu pěstounů, resp. osob v Královéhradeckém kraji vykonávajících náhradní rodinnou péči v letech 2016-2018	26
Tabulka č. 17	Děti z Královéhradeckého kraje umístěné v náhradní péči zařízení pro péči o děti v letech 2016 – 2018.....	27
Tabulka č. 18	Dávky vyplácené Úřadem práce ČR v souvislosti s výkonem pěstounské péče	28
Tabulka č. 19	Orientační průměrné náklady na dítě v náhradní rodinné péči	29
Tabulka č. 20	Počty dětí v dětských domovech (zařízeních zřizovaných Královéhradeckým krajem) za roky 2016 – 2018	30

Tabulka č. 21 Stav dětí umístěných v dětských domovech zřizovaných KHK k datu 31. 10. příslušného roku..	
.....	31